

ВИСНОВОК

наукового керівника на дисертаційну роботу

Олійник Ірини Сергіївни «Підвищення ефективності змагальної діяльності кваліфікованих волейболісток шляхом оптимізації психологічного клімату команди» представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – «фізична культура і спорт»

Актуальність обраної теми. Вчені у галузі теорії фізичної культури і спорту все частіше проявляють інтерес до психологічної підготовки та, безпосередньо, до психологічного клімату в спортивній команді. Адже, сучасний рівень розвитку спорту та волейболу зокрема характеризується великим рівнем конкурентності. Тому спортсмени повинні демонструвати максимально можливі показники фізичної, технічної та тактичної підготовки, які знаходяться на грані людських можливостей. Але навіть їх часто буває замало для демонстрації найвищого результату. Саме тому актуальним стає оптимізація психологічного клімату як одного зі шляхів підвищення ефективності змагальної діяльності.

Психологічний клімат являє собою так зване «дзеркало», що відображає ставлення спортсменів до тренувального процесу, до тренера, один до одного, до суддів, адміністрації, до спортивної діяльності в цілому.

Потреба в дослідженні психологічного клімату спортивної команди зумовлена рядом причин: збільшенням вимог сучасного спорту до рівня підготовки спортсменів і команд; мінімізацією екстремальних та стресових ситуацій у спортивному колективі; посиленням соціально-психологічних явищ і процесів усередині команди, що обумовлені стрімким розвитком спорту; збільшенням конкуренції на арені сучасного спорту; потребою вирішення завдань психологічного характеру, що постають перед спортсменами, командою, тренером у зв'язку з демонстрацією спортивних результатів на максимальному рівні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Обґрунтованість та

достовірність результатів дослідження обумовлені сукупністю методологічних і теоретичних позицій дослідження; теоретико-методологічною обґрунтованістю концепції дослідження; аналізом сучасних підходів до вирішення проблеми; організацією експериментальної роботи з використанням комплексу методів дослідження, адекватних об'єкту і предмету; меті і завданням дисертаційного дослідження; практичною апробацією; статистичною обробкою отриманих результатів та позитивним ефектом від втілення. Сформульовані висновки у повній мірі відображають зміст проведених досліджень і відповідають завданням.

Практичне значення результатів дослідження полягає у впровадженні авторської методики оптимізації психологічного клімату в спортивній команді кваліфікованих волейболісток; у розробці комплексу спеціальних вправ для формування психологічного клімату у волейбольній команді; у розробці науково-обґрунтованих практичних рекомендацій тренерам, щодо оптимізації психологічного клімату. Матеріали дисертаційного дослідження рекомендовано використовувати при розробці навчально-методичних посібників у волейболі, інших ігрових командних видах спорту, а також, при проведенні лекційних і методичних занять для фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

Апробація і втілення здійснювались згідно з основними етапами дослідження. За темою дисертації Олійник Ірина Сергіївна на сьогоднішній день 11 опублікованих наукових працях, з яких: 1 входять до наукометричних баз Scopus, 2 – у фахових виданнях України, які входять до міжнародної наукометричної бази; 8 – апробаційного характеру.

Протягом виконання дисертації аспірантка відвідувала семінари та вебінари з теми дослідження, брала участь у конференціях міжнародного, всеукраїнського та регіонального рівнів. Така кількість публікацій свідчить як про багатовекторність обраної теми, так і про активну участь й особистісну зацікавленість І.С. Олійник в апробації отриманих результатів та розповсюдженні матеріалів серед вчених та практиків.

За період навчання в аспірантурі Олійник І.С. успішно виконала вимоги освітньо-наукової програми та засвоїла освітню складову в повному обсязі.

Дисертація складається із вступу, 5 розділів, практичних рекомендацій, спеціальних вправ, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **вступі** обґрунтовано актуальність роботи, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, визначено особистий внесок автора, зв'язок роботи з науковими темами, наведено дані щодо апробації роботи та висвітлено кількість публікацій.

У **першому розділі «Психологічна підготовленість як фактор підвищення ефективності змагальної діяльності кваліфікованих волейболістою»** подано всебічний аналіз науково-методичної літератури та узагальнення передового досвіду, який свідчить про те, що рівень соціально-психологічних взаємодій в команді багато в чому визначає ефективність ігрових дій спортсменів в екстремальних умовах змагальної боротьби. Визначено, що психологічний клімат в команді кваліфікованих волейболісток являє собою соціально-психологічне явище, що формується під впливом різних об'єктивних і суб'єктивних чинників та характеризує емоційно-психологічну стійкість як окремого спортсмена, так і команди в цілому.

У **другому розділі «Методи та організація дослідження»** подано комплекс методів дослідження, їх зміст, умови використання, обґрунтовано їх вибір відносно об'єкта, предмета, мети та завдань. Наведено організацію досліджень та контингент.

У **третьому розділі «Визначення факторів, які впливають на підвищення ефективності змагальної діяльності у волейболі»** подана характеристика якісних показників психологічного клімату в волейбольній команді кваліфікованих волейболісток, наведено кількісно-якісні показники змагальної діяльності кваліфікованих волейболісток.

У **четвертому розділі «Авторська методика оптимізації психологічного клімату в спортивній команді кваліфікованих волейболісток та експериментальна перевірка її ефективності»** описані передумови організації роботи з оптимізації психологічного клімату волейбольної команди, наведено зміст і структуру методики оптимізації

описані особливості психологічного клімату та показники техніко-тактичних дій в змагальній діяльності кваліфікованих волейболісток після впровадження авторської методики.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» узагальнено та систематизовано результати проведених досліджень, а також отримано дані, які підтверджують, доповнюють наукові положення з теорії та методики спортивної підготовки та є абсолютно новими.

Дисертаційна робота Олійник Ірини Сергіївни має достатнє теоретичне й практичне значення і є самостійним завершеним науковим дослідженням, де висвітлено нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують важливу наукову проблему.

Враховуючи вищевикладене, Олійник І.С. з темою дисертаційної роботи: «Підвищення ефективності змагальної діяльності кваліфікованих волейболісток шляхом оптимізації психологічного клімату команди», при умові проходження всіх етапів захисту дисертації є гідною присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – «фізична культура і спорт».

Науковий керівник:

доктор фізичного виховання та спорту, професор,
завідувач курсом фізичного виховання
і здоров'я Запорізького державного
медичного університету

Е.Ю. Дорошенко